

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.8.5>

**GATUNEK CHÓRALNY JAKO IMMANENCJA DUCHOWEGO DZIEDZICTWA UKRAINY
KOŃCA XX – PIERWSZEJ ĆWIERCI XXI WIEKU PRZEZ PRYZMAT TWÓRCZOŚCI
WSPÓŁCZESNEGO KOMPOZYTORA ZIEMI CZERNIHOWSKIEJ OŁEKSANDRA IWANKA**

Svitlana Sadovenko

*doktor kulturoznawstwa, profesor, profesor katedry sztuki wokalne, profesor katedry reżyserii i aktorstwa
nazwany na cześć Artystki Ludowej Ukrainy Larisy Khorolets z Instytutu Sztuki Współczesnej Narodowej
Akademii Menedżerów Kultury i Sztuki,
Zasłużony Artysta Ukrainy (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0001-9166-5259
svetlanasadovenko@ukr.net*

Iryna Tsepukh

*aspirantka katedry Sztuki Wokalne Instytutu Sztuki Współczesnej Narodowej Akademii Menedżerów Kultury
i Sztuki; nauczyciel-metodolog, kierownik działu przedmiotowo-cyklicznego
zlecenie „Fortepian i koncertmastering”
Miejska uczelnia wyższa Rady Obwodowej Kijowa „Akademia Sztuk Pięknych im. Pawła Chubynskiego”
(Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0003-1122-3122
Irina9009@gmail.com*

Adnotacja. Artykuł analizuje gatunek chóralny jako immanencję duchowego dziedzictwa Ukrainy końca XX – pierwszej ćwierci XXI wieku przez pryzmat twórczości współczesnego kompozytora Ziemi Czernihowskiej Ołeksandra Iwanka. Twórczość chóralna współczesnego ukraińskiego kompozytora jest aktualizowana i otwarta dla szerokiej publiczności, scharakteryzowano cechy regionalne właściwe dla jego twórczości. Dokonano analizy utworów ze zbioru chóralnego O. Ivanki „Modłę się za Ukrainę” i scharakteryzowano ich immanentne właściwości. Metodologia badań opiera się na metodach gatunkowo-semantycznych i funkcjonalno-strukturalnych. Stwierdzono, że twórczość chóralna Ołeksandra Iwanka kumuluje niewyczerpaną eufonię właściwą ukraińskiemu dziedzictwu duchowemu, interpretuje ją i unowocześnia twórczymi metodami własnego warsztatu kompozytorskiego. Twórczość wokalna Ołeksandra Ivanki jest podatnym gruntem dla naukowych eksperymentów, poszukiwań i odkryć w dziedzinie sztuki wokalne.

Słowa kluczowe: gatunek chóralny, kultura chóralna, sztuka chóralna, dzieła chóralne, sztuka muzyczna, współczesny kompozytor ukraiński, koniec XX – pierwsza ćwierć XXI w., twórczość kompozytorska, obwód czernihowski, Ołeksandr Iwanko, cechy regionalne.

**THE CHORAL GENRE AS THE IMMANENTITY OF THE SPIRITUAL HERITAGE
OF UKRAINE AT THE END OF THE 20TH – THE FIRST QUARTER
OF THE 21ST CENTURY THROUGH THE PRISM OF THE CREATIVITY
OF THE CONTEMPORARY COMPOSER FROM CHERNIGIV REGION OLEKSANDR IVANKA**

Svitlana Sadovenko

*Doctor of Cultural Studies, Professor,
Professor of the Department of Vocal Art,
Professor of the Department of Directing and Acting named
after People's Artist of Ukraine Larisa Khorolets
Institute of Modern Art
National Academy of Managers of Culture and Arts,
Honored Artist of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0001-9166-5259
svetlanasadovenko@ukr.net*

Iryna Tsepukh

*Graduate student of the Department of Vocal Art
Institute of Modern Art National Academy of Managers of Culture and Arts;
teacher-methodologist, head of the PCC “Piano and Concertmaster” of the Municipal Institution
of Higher Education of the Kyiv Regional Council
“Pavlo Chubynsky Academy of Arts” (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0003-1122-3122
Irina9009@gmail.com*

Abstract. The goal of the work. The scientific article examines the choral genre as an immanence of the spiritual heritage of Ukraine at the end of the 20th – the first quarter of the 21st century through the prism of the creativity

of the modern composer of the Chernihiv Region Oleksandr Ivanko. The choral work of the modern Ukrainian composer is updated and opened to the general public, the regional features inherent in his work are characterized. The works of O. Ivanko choral collection «I pray for Ukraine» were analyzed and their immanent properties were characterized. The research methodology is based on genre-semantic and functional-structural methods. It is concluded that Oleksandr Ivanko choral art accumulates the inexhaustible euphony immanent in the Ukrainian spiritual heritage, interprets and modernizes it with the creative methods of his own compositional skill. The vocal work of Oleksandr Ivanko is fertile ground for scientific experiments, searches and discoveries in the field of vocal art.

Key words: choral genre, choral culture, choral art, choral works, musical art, modern Ukrainian composer, the end of the 20th – the first quarter of the 21st century, composer's art, Chernihiv Region, Oleksandr Ivanko, regional features.

ХОРОВИЙ ЖАНР ЯК ІМАНЕНТНІСТЬ ДУХОВНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ КІНЦЯ ХХ – ПЕРШОЇ ЧВЕРТІ ХХІ СТОЛІТТЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ ТВОРЧОСТІ СУЧАСНОГО КОМПОЗИТОРА ЧЕРНІГІВЩИНИ ОЛЕКСАНДРА ІВАНЬКА

Світлана Садовенко

*доктор культурології, професор, професор кафедри вокального мистецтва,
професор кафедри режисури та акторської майстерності
імені народної артистки України Лариси Хоролець Інституту сучасного мистецтва
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв,
заслужений діяч мистецтв України (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0001-9166-5259
svetlanasadoenko@ukr.net*

Ірина Цепух

*аспірантка кафедри вокального мистецтва Інституту сучасного мистецтва
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв;
викладач-методист, голова предметно-циклової
комісії «Фортепіано та концертмейстерство»
Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради
«Академія мистецтв імені Павла Чубинського» (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0003-1122-3122
Irina9009@gmail.com*

Анотація. У статті хоровий жанр досліджується як іманентність духовної спадщини України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття кризь призму творчості сучасного композитора Чернігівщини Олександра Іванька. Актуалізується та відкривається широкому загалу хоровий доробок сучасного українського композитора, характеризуються внутрішньо притаманні його творчості регіональні особливості. Проведено аналіз творів хорової збірки О. Іванька «Я молюсь за Україну», охарактеризовано їх іманентні властивості. Методологія дослідження спирається на жанрово-семантичний та функціонально-структурний методи. Висновається, що хорове мистецтво Олександра Іванька акумулює невичерпну евфонію, іманентну духовній українській спадщині, інтерпретує її сучасною її творчими методами власної композиторської майстерності. Вокальний доробок Олександра Іванька є благодатним ґрунтом для наукових експериментів, пошуків і відкриттів у сфері вокального мистецтва.

Ключові слова: хоровий жанр, хорова культура, хорове мистецтво, хорові твори, музичне мистецтво, сучасний український композитор, кінець ХХ – перша чверть ХХІ століття, композиторське мистецтво, Чернігівщина, Олександр Іванько, регіональні особливості.

Вступ. Сучасний період розвитку української музичної культури відзначається складністю та неоднозначністю. Поряд з яскраво визначеною тенденцією щодо інтеграції в європейську та світову музичну культуру перед науковцями та діячами культури і мистецтва постає завдання збереження української національної музичної самобутності. Воно проявляється у необхідності збереження регіональних аутентичних характеристик та надбань сучасного українського музичного, у тому числі хорового виконавства.

Теоретичні уявлення щодо розмаїття жанрової панорами хорового доробку сучасності, спостереження стосовно тенденцій, праксеологічних аспектів і оновлення в них, вимагають аналітично-наукового вивчення стилістично-композиційних ознак хорового мистецтва, його генези, емоційного наповнення, іманентності, визначення місії в духовному житті суспільства.

Культура як «складна, динамічна, цілісна система інституційних доміант, є ієрархією систем різноманітного ступеня складності й організації. Складові цієї системи відрізняються одна від одної за характером, призначенням, роллю в житті суспільства й особливим місцем у його духовній культурі, в сукупності утворюють єдине поле культурного життя» (Садовенко, 2019: с. 20). Духовна культура нації втілюється засобами музичного мистецтва, в якому хоровий спів є одним із проявів естетичного в світі людини. Він впливає на емоції і не потребує додаткових пояснень. Колективний спів, чуттєвий за своєю природою, надає можливість

проникнути у той його проверсток, який знаходиться за межами понять і буття і є завжди актуальними у пошуку універсальних методологічних засад вивчення українського хорового виконавського мистецтва та хорового жанру як іманентності духовної спадщини України кінця XX – першої чверті XXI століття. Хорове мистецтво, являючи собою «частину музичної культури, < > ретранслює ціннісну структуру і складає культурне ядро суспільства в цілому» (Садовенко, 2022: 49).

Матеріал і методи досліджень. Особливості хорового жанру та виконавства полягають у тому, що, надаючи можливості прикрити недоліки голосу та підсилити його позитивні якості, хоровий спів посилює кожному. Вагомість колективного співу як феномену і фактору, що виховує та піднімає рівень знань, зростає, коли про нього йдеться в контексті української національної свідомості.

Одним із значущих явищ у створенні українського національного музичного продукту є хоровий спадок українського сучасного композитора Чернігівщини кінця XX – першої чверті XXI століття Олександра Іванька (див. рис. 1) (Цепух, 2023: 278–279).

Рис. 1. На фото: Олександр Іванько

Новітній стиль письма, складна фактура та самобутнє гармонічне наповнення хорових творів, а також сучасна композиторська техніка, що акумулює невичерпну евфонію, іманентну духовній українській спадщині, інтерпретує й осучаснює її творчими методами композиторської майстерності автора, віднайшла своє відлуння в напрямку романтичного постмодернізму. Ці особливості вирізняють творчі набутки митця, ставлять перед хоровими диригентами складні художні й технічні завдання і потребують певного об'єму знань в галузі теорії та практики хорового виконавства (Цепух, 2023: 175).

У своїх композиторських творіннях Олександр Іванько майстерно поєднує іманентний аспект і трансцендентність – словесний текст і мелодію, які сполучаються й утворюють єдність слова та музики.

Збірник творів для хору «Я молюсь за Україну» – видання, що охоплює частину хорової творчості митця п'ятнадцятирічного періоду, що розпочався у 1995 році (див. рис. 2). (Цепух, 2023: 175).

Рис. 2. На фото: Обкладинка збірника творів для хору «Я молюсь за Україну» О. Іванька

Матеріали розташовані за приналежністю твору до певного типу хору.

Виходячи з раціональних міркувань, збірник поділено на п'ять розділів. До першого розділу увійшли оригінальні твори для однорідного жіночого хору або дитячого хорового колективу (Цепух, 2023: 175). Другий розділ увібрав обробки українських народних пісень для чоловічого складу, що утворюють наступний розділ збірки. Останні два дітища створені для мішаного хору. Таке упорядкування хорового матеріалу значно зекономить час диригента-хормейстера при виборі репертуару.

Чим більше самостверджується Україна у своїй державності, тим інтенсивнішим стає пошук загальнонаціональних, ідейно-духовних орієнтирів, здатних консолідувати суспільство, зміцнити державу, вивести

її на високий рівень цивілізованості й культури, керуючись почуттям патріотичного обов'язку, загально-національної самосвідомості та гордості О. Іванько з особливою шаною та любов'ю наповнює свої хоріві здобутки національною ідеєю, що засновано, насамперед, на патріотизмі, вихованні любові й поваги до України, торкається трагічної і разом з тим, героїчної історії боротьби народу за соціальне та національне визволення (Цепух, 2023: 175).

Вже у назві збірки, що дублює назву першого хорового твору, знаходимо вираження любові до людей, до своєї вітчизни, піклування про майбутнє (Цепух, 2023: 175).

Хоровий твір «Я молюсь за Україну» у збірці розташований першим. Тематика усіх творів спрямована на найдорожче кожному українцю – Батьківщину. О. Іванько, як віруюча людина, проголошує молитву за Україну устами співаків: «я молюсь за Україну, щоб народ щасливий був, про незгоди і нещастя він назавжди позабув» або «і я вірю, Матір Божа, Україні допоможе», а також «посилає любов нескінченну і щиро дарує тепло» тощо.

Твір написаний на текст української поетеси Ю. Турчиної для жіночого або дитячого хорового колективу. В основу покладено вальс. Гармонічна тканина класична у своїй основі. Будова твору: вступ + 1 куплет + 2 куплет + зв'язка + 3 куплет + 4 куплет + Кода.

Композитор ретельно підходить до вибору тональностей, які він сприймає в кольорі та вважає, що тональне забарвлення його творів набуває сповнення виразової сили. Кольоровий слух, синестезія (музично-кольорова), визиваючи різні кольорово-музичні образи, є одним із важливих аспектів композиторського мислення Олександра Іванька, що допомагає у його творчому пошуку знайти саме те тембральне забарвлення, яке у візуально-звуковому синтезі стає генератором новітнього художнього бачення.

Весь твір звучить у тональності d-moll, що, зі слів митця, має синє забарвлення. Остання аколада доробку, що являє собою Коду, написана у паралельному мажорі D-dur (композитор сприймає її у жовто-гарячому забарвленні). Музична тканина побудована на витриманих чотири-звучних акордах і звучить переможно та життєствердно. Є символічним, що хорівий твір «Я молюсь за Україну» супроводжують національні кольори – в поєднанні «синього» d-moll та «жовто-гарячого» D-dur певний код Державності – кольори Державного прапора України.

«Ода Україні» – один із монументальних творів хорової збірки О. Іванька на слова В. Коломійцева та Б. Бобришева. Це зізнання в любові до рідного краю. Написаний для дитячого або жіночого хорового колективу у 3-частинній формі: Вступ + А + В + С. Перша частина починається зі співу в унісон усіх чотирьох партій і сприймається як єдність народу у думці, закарбованій у першій фразі: «Вкраїно наша, ти одна!». Кожен новий розділ твору несе зміну розміру, відхилення та модуляції в інші тональності. Так, 4/4 першої частини змінює розмір 12/8 другої частини. Розширення другої частини за рахунок поліфонічного вокалізу в усіх партіях приносить зміну метру, вираженого розміром 9/8. У третій частині метричність також змінюється і знову повертається розмір 4/4. Така зміна музичних метрів і розмірів передає мінливе та стрімке буття.

Перечитуючи Ореста Субтельного, композитор захоплюється історією козацької ери, зазирає в глибини минулого і, вражений історією гетьманської столиці Батурин, створює один з монументальніших своїх творів «Батуринська баркарола» (Цепух, 2023: 175). О. Іванько, описуючи спогади жахливих подій того часу, коли було вбито близько шести тисяч мирних жителів, досить ретельно опрацьовує напрямок пошуку яскравих засобів виразності музичної форми, ладо-тонального плану, метро-ритму, голосоведіння хорових партій, фактури, ролі супроводу (Цепух, 2023: 175). Формуючи та організовуючи музичне ціле твору «Батуринська Баркарола», композитор приходиться до певної структури, яка слугує підставою для прояву фантазії та майстерності (табл. 1).

Головна композиційна будова утворена двома принципами: контрастом та повторами і проявляється через взаємодію ритму, мелодій, гармоній, тембру і фактури.

Таблиця 1

Структура (композиційна будова) твору О. Іванька «Батуринська Баркарола»

Вступ	А (а + зв'язка + b + c)				В	А1
фортепіанний семи тактовий вступ у поєднанні з декламацією	а восьми тактовий речитатив	зв'язка фортепіанна перегра	b хор 17 тактів	c соліст + хор	28 тактів соліст + хор	реприза

Баркарола, як вокальна п'єса, що має прототип пісні венеціанських гондольєрів, зазвичай має спокійний темп та складається в розмірі 6/8 або 12/8. Відтворюючи плескіт хвиль за бортом гондоли, О. Іванько пише її в складному перемінному розмірі 12/8, 6/8, 9/8, 5/4, 3/4, 4/4. Супроводу в хорових творах композитора відведено одну з головних ролей. Він є тим хвилюючим фоном, на якому ґрунтується весь драматизм музичного доробку.

Тема величі Батьківщини торкнулася ще двох творів – «Величальної Києва» та «Величальної України». Засобами поєднання епітетів, як зображальних прийомів, взаємодіючи з основними типами семантичних переносів (Цепух, 2023: 175), додає текстові в цілому певну експресивну тональність, а мажорний лад музичного матеріалу ніби підкреслює його велич. Обравши за основу чотиридольний метр, О. Іванько надихнув музику бадьорістю, урочистістю, тріумфальністю, святковим характером. Поступово ускладнюючи

ритмічне підгрунття, об'єднуючи його в різноманітні варіації, композитор правдиво сполучає музичну тканину й текст. Широта дихання фраз, чисельні висхідні інтонації хорової партитури – все це, як на яву, змальовує чари природи.

Важливу роль у хоровій творчості митця відіграла казка – один з провідних жанрів народної оповідної творчості. З 1996 року творча скарбничка композитора поступово поповнювалася піснями-казками, яких до 2010 року було написано шість. І хоча вони були створені у різний час творчого діяння, у збірці вони розташовані як єдиний цикл: 1. «Бім-бом»; 2. «Котику сіренький»; 3. «Ой, біг Заєць»; 4. «Там, на горонці»; 5. «Пішла Киця по водицю»; 6. «Дід рудий».

«Дід рудий» – сатирична ілюстрація опису генетичних спадковостей певної сім'ї. Цікавим з теоретичної точки зору є склад акомпануючої групи. Композитор до звичної фортепіанної партії супроводу додає акомпанування з партіями для Triangolo, Rubel, Maracas, Tamburino.

Доречно згадати, що першими виконавцями пісень казок був хор «Надія» Бахмацької школи мистецтв імені Андрія Розумовського, що на Чернігівщині. О. Іванько, будучи директором музичної школи, збагачував новинками репертуар творчого колективу для учасників конкурсів, на яких, до речі, шкільний хор посідав найвищі місця.

Для мотивації та зацікавленості дітей, митець вносив цікавинку. В хоровому творі «Дід рудий, баба руда» – нею були шумові інструменти. Кожен хорист був упевнений, що йому на репетиції дістанеться отой бажаний маракас чи тамбурин. Це впливало на відвідування – жоден не пропускав хор!

Зрозумівши, що діти з нетерпінням чекають нової музичної казки, автор створює нову обробку української пісні «Бім-бом». Для передачі пожежі у пісні-казці, О. Іванько доречно ставить темп *Agitato*, а прописана група шумових та ударних інструментів досить переконливо наслідує паніку та метушню. В цьому доробку змінений склад. Композитор залишив Triangolo та Tamburino, а Rubel і Maracas замінив на Gong та Woodblock. Ритм набирає обертів від четвертих тривалостей до шістнадцятих, утворюючи пружний пласт, що дає збагнути та порівняти людські емоції, поведінку за певних обставин. Для передачі сцени пожежі О. Іванько використовує у своїй композиторській техніці такі виконавські прийоми, як *glissando* в партіях першого та другого альтя, скандування тексту в партії другого сопрано та короткі хроматичні низхідні пасажи. Досить вдалий шумовий ефект винайшов композитор від протяжного шипіння літери «ш» по всіх партіях на різних долях стає зрозумілим, що вогонь загасила.

«Ой, на горонці» є новелістичною казкою, що наочно відображає побут, обставини народного життя. Завдяки неймовірним композиторським винаходам О. Іванька, слухач і виконавець поринає та опиняється в мальовничих місцях. Художні прийоми митця надають можливість утворити в уяві цілу планету казок з їх безцінними незліченними скарбами. Твір «Ой, на горонці» написано а Capella. Поліфонічний стиль письма, безліч хроматичних, імітаційних ходів, дисонансових поєднань при злитті партій, стрибків на широкі інтервали, ланцюгове дихання робить твір технічно складним для виконання і водночас дуже цікавим, сповненим самобутності і краси.

Безліч засобів виразності зосереджено і в інших піснях-казках. В «Ой, біг заєць» застосовується синкопування, пунктирний ритм. Хроматичні ходи надають хоровій партитурі джазового відтінку, що в свою чергу, осучаснює фольклорне підгрунття.

Треба відзначити, що партії фортепіано О. Іванько відводить велику роль. Матеріал акомпанементу має зовсім несхожий ритмічний малюнок з хоровою партитурою. У той час, коли хор співає четвертними тривалостями, піаніст-концертмейстер має показати своє виконавське вміння і точно потрапляти через широку відстань басів та акордів, поєднуючи їх з пунктирними пасажами правої руки і досконало тримати темп, витримувати пульсуючу ритмічність метру.

Композиторові вдається поринати у внутрішній стан казкових героїв і точно передавати їх характери, використовуючи при цьому принципи контрастності, зміни тональностей, застосовуючи двічі гармонічний лад, так звану угорську гаму, або співставлення мажорного та мінорного ладів.

Твору «Котику сіренький» фантастичності та загадковості додає насичена цікавими гармонічними зворотами хорова партитура: головна тональність a-moll, але партія сопрано одразу розпочинається з підвищеного VI ступеню і хроматичним ходом униз. Твір написано для чотириголосного дитячого хору. У першій частині партія альтів та партія другого сопрано виконують роль акомпанементу. Монотонні повторення однакових мотивів нагадують коліскову. Фортепіанна партія сповнена дисонансами. Доповнюють образ тритонові тони. Колориту додає підвищена VI та понижена II ступені ладу у вступі, що передає фольклорні інтонації, характерні для Чернігівщини.

Хорові твори «Ой, на горонці» та «Дід рудий, баба руда» належать до більш складних пісень-казок щодо їх відтворення, порівняно з чотирма попередніми. Це вимагає від виконавців професійної підготовки, оперування знаннями з теорії музики, сольфеджіо, гармонії, володіння хоровим співом. «Ой, на горонці» створено композитором як підголосковий поліфонічний твір з насиченою складною гармонічною основою, а «Дід рудий, баба руда» взагалі потребує особливого підходу у доборі виконавського складу, адже якість відтворення можлива лише за умови технічно розвинених у вокальному аспекті хорових голосів. Це зумовлюється тим, що в усіх партіях протягом усього твору йде різночитання, хорова партитура насичена хроматизмами, складною горизонтальною інтервалікою, а партія фортепіано має свій самостійний розвиток і не дублює хор.

Можна запевнити, що у кожного, хто доторкнеться до цих хорових музично-творчих фантазій композитора, з'явиться своя улюблена казка, а можливо й не одна, і вони завжди будуть втішені зустріччю з цими художніми творами.

В рядах творів, що увійшли до хорової збірки – чотири обробки пісень. У трьох з них відчувається діалог композитора з українським фольклором. І це не дивно, адже «через наповнену духовними потоками почуттів етносу народнопісенна культура, хорове мистецтво прокладають шлях до вершин найбагатшої класичної спадщини української національної та світової культур» (Садовенко, 2022: 42).

«Веснянка» є яскравим прикладом синтезу сучасного та минулого. Трансформація та осучаснення народної пісні відбувається за рахунок акомпанементу, але хорову партитуру композитор будує, так би мовити, в першоджерельному вигляді, так, якби її співали в народі – шляхом багаторазового повторення двох послідовок у межах невеликого діапазону.

Прикрасою видання є обробки двох найулюбленіших та найпопулярніших народних пісень для чоловічого складу: «Ой, при лужку» та «Їхав, їхав козак містом». Ці обробки виникли на перехресті музичної інтерпретації та хорової композиції шляхом образно-семантичного переосмислення певних інтонаційних джерел, а також внаслідок створення індивідуальної композиторської трактовки останніх, реалізованої фактурно-хоровими засобами в композиторському творі.

Обробка пісні на музику І. Поклада, слова М. Ткача «Не питай мене» привертає увагу тим, що він єдиний твір збірки, що носить естрадний характер. Це зумовлюється цілою низкою особливостей, серед яких можна виділити такі: атрибутика ритму, зокрема синкопованість, поліритмія; в гармонії хорової партитури та супроводу зустрічаються переважна кількість септакордів, нонакордів та складніших полігерцових акордів; темброва палітра вокального виконавства; імпровізаційність.

Обробки О. Іванька вражають широтою музичного світогляду, самобутністю стилю та експериментальною майстерністю.

Поряд з обробками, значну частину збірки займають оригінальні твори композитора. Створюючи їх, О. Іванько звертається до творчості поетів та письменників, що писали в різних жанрах та жили в різних історичних епохах. Так, хоровий твір «Вже сонечко в морі сіда», написаний за однойменним віршем Лесі Українки, що увійшов до одного з її циклів «Подорож до моря» (Цепух, 2023: 175). Ліризм, яким пронизана уся творчість О. Іванька, шляхетно й виважено стає основою у зображенні описаної Ларисою Петрівною Косач-Квіткою краси пейзажних малюнків, любові до рідної землі, рефлексій ліричного героя, чия думка звертається до проблеми волі й неволі.

Тематика природи торкнулася й творів «У лісі» на слова поетеси початку ХХ століття Н. Забіли та твору «Калинове листя» за однойменним віршем Л. Пшеничної.

О. Іванько постає не лише як композитор, але й як поет. Хорові твори «Класична музика» та «Весняний рай» створені на власні вірші, тому виражальні засоби слова й музики, саме в цих доробках єдиним цілим виливається в наспівність, природність, мелодійність та гармонічну функціональність музичного матеріалу, а також в змістовне та якісне навантаження на поетичний текст.

У збірці О. Іванька є яскраві і найголовніше – різні хорові твори, які вирізняються своєю мудрістю, ведуть у захоплюючий казковий світ пригод та чарівності. Співаєте ви веселу жваву двоголосну пісню «Іграшка з ярмарку», спокійну, виважену чотириголосну «Зоряну колискову», «Красиву жінку», «Калинове листя» або ж монументально-історичну з елементами трагічності «Баладу про Афган» – то є доторкнення до універсальної форми мистецтва – хорової музики.

Результати та їх обговорення. Хорове мистецтво Олександра Іванька акумулює невичерпну евфонію/гармонію, іманентну духовній українській спадщині, інтерпретує й осучаснює її творчими методами композиторської майстерності автора. Поєднання ґрунтовних теоретичних знань майстра, його власної диригентської практики, бажання сприяти розвитку українського національного хорового продукту і виховувати нові покоління в найкращих національних традиціях, додає державній мистецькій скарбниці неопціненого духовного набутку у габітусі хорового доробку, який є світом нової музично-вокальної палітри, сферою глибоких емоцій, вищого ґатунку шляхетної величі.

Творче піднесення композитора Чернігівщини Олександра Іванька щільно сплетене з його педагогічною практикою. Відтак, творчість митця є просвітницькою. Це допомагає підіймати свідомість, духовну культуру українців через плекання традицій хорового мистецтва та збереження внутрішньо притаманних йому регіональних та національних особливостей.

Вокальний доробок Олександра Іванька є благодатним ґрунтом для наукових експериментів, пошуків і відкриттів у сфері вокального мистецтва. Аналіз хорових творів композитора, вивчення його біографії, дослідження творчості дає можливість усвідомити їх значну роль не лише у збереженні культури Чернігівського регіону, але й у примноженні національного збагачення мистецької скарбниці України.

Висновки. Вокальний доробок Олександра Іванька є благодатним ґрунтом для наукових експериментів, пошуків і відкриттів у сфері вокального мистецтва. Завдяки пропонованій науковій розвідці, композиторська спадщина сучасного українського композитора Чернігівщини Олександра Іванька поповнить репертуар хорових колективів мистецьких шкіл та коледжів, збагатить розуміння можливостей інтерпретації хорової музики в контексті іманентності духовної спадщини України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття.

Список використаних джерел:

1. Іванько Олександр Петрович. Композиторський сайт. URL : <https://ivankomusic.com/>
2. Садовенко С. М. Хронотопи аксіосфери української народної художньої культури: монографія. Київ, 2019. 356 с. URL : https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/SADOVENKO_MONOHRAFIJa_2019.pdf

3. Садовенко С. М. Хорове мистецтво України як багаторівневий соціокультурний феномен в контексті історичного процесу / DOI <https://doi.org/10.32461/2226-0285.1.2022.262555> // *Культура і сучасність* : альманах. 2022. № 1. С. 48–55. Фахове видання. URL : https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/Vydannia/Kultura_i_suchasnist_1_2022_DOI.pdf
4. Садовенко С. М. Українське народне хорове мистецтво як динамічний соціокультурний феномен: культурологічні аспекти концептуалізації / DOI <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2022.262204> // *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2022. № 2. С. 40–47. Фахове видання. URL : https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/Vydannia/Visnyk_2_2022_DOI.pdf
5. Цепух І. О. Олександр Петрович Іванько – невідомі сторінки життя та творчості українського композитора романтичного постмодернізму / Міжнародна монографія *Musical art and linguistic thesaurus of world culture: Ukraine's experience* : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. 324 p. *Музичне мистецтво та лінгвістичний тезаурус світової культури: досвід України* : Наукова монографія. Рига, Латвія : «Baltija Publishing» / Badalov O. P., Bobechko O.Yu., Dutchak V. H., Bodina-Diachok V., Bura M. Yu., Kundys R. Yu., Beluchko O.B., Saldan S. O., Makovetska I. G., Grechishkina N. F., Dushniy A. I., Zaets V. M., Zaets O. P., Karas H. V., Kostyuk N. O., Naumova O. A., Samoilenko O. I., Xia Ming, Tormakhova V. M., Fabryka-Protka O. R., Yakymchuk O. M., Yamash Yu. V. 2023. С. 265–286. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/305/8464/17661-1>
6. Цепух І. О. Творчість сучасних композиторів: селекція парадигми дисертаційної теми / *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали VII Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістран. / М-во культ. України та інформ. політики ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистецтв. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 02 листопада 2023 р.)*. Київ : НАКККіМ, 2023. 239 с. С. 173–177. URL : https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5383/Tezy_02_11_2023_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y – page=173

References:

1. Ivanko, O. P. (2005). *Kompozytorskyi sayt*. [Composer's site] [in Ukrainian]. URL : <https://ivankomusic.com/> (Data zvernennya 2005 r).
2. Sadovenko, S. M. (2019). *Khronotopy aksiosfery ukrayinskoyi narodnoyi khudozhnoyi kultury* [Chronotopes of the axiosphere of Ukrainian folk artistic culture] / *monohrafiya*. Kyiv. 356 s. [in Ukrainian]. URL : https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/SADOVENKO_MONOHRAFIYA_2019.pdf
3. Sadovenko, S. M. (2022). *Khorove mystetstvo Ukrayiny yak bahatorivnevyy sotsiokulturnyy fenomen v konteksti istorychnoho protsesu* [Choral art of Ukraine as a multi-level socio-cultural phenomenon in the context of the historical process] / *Kultura i suchasnist* : *almanakh* [Culture and modernity: an almanac]. № 1. s. 48–55. *Fakhove vydannya* [in Ukrainian]. URL : https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/Vydannia/Kultura_i_suchasnist_1_2022_DOI.pdf
4. Sadovenko, S. M. (2022). *Ukrayinske narodne khorove mystetstvo yak dynamichnyy sotsiokulturnyy fenomen: kulturolohichni aspekty kontseptualizatsiyi* [Ukrainian folk choral art as a dynamic sociocultural phenomenon: cultural aspects of conceptualization] / *Visnyk Natsionalnoyi akademiyyi kerivnykh kadriv kultury i mystetstv* : *nauk. Zhurnal* [Bulletin of the National Academy of Managers of Culture and Arts: Science. magazine]. № 2. s. 40–47. *Fakhove vydannya* [in Ukrainian]. URL : https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/Vydannia/Visnyk_2_2022_DOI.pdf
5. Tsepukh, I. O. (2023). *Oleksandr Petrovych Ivanko – nevidomi storinky zhyttya ta tvorchosti ukrayinskoho kompozytora romantychnoho postmodernizmu* [Oleksandr Petrovych Ivanko – unknown pages of the life and work of the Ukrainian composer of romantic postmodernism] / *Mizhnarodna monohrafiya Musical art and linguistic thesaurus of world culture: Ukraine's experience* : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing». 324 p. *Muzychne mystetstvo ta lnhvistychnyy tezaurus svitovoyi kultury: dosvid Ukrayiny* : *Naukova monohrafiya*. Ryha, Latviya : «Baltija Publishing» [in Latvia]. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/305/8464/17661-1>
6. Tsepukh, I. O. (2023). *Tvorchist suchasnykh kompozytoriv: selektsiya paradyhmy dysertatsiynoyi temy* [Creativity of modern composers: selection of the paradigm of the dissertation topic] / *Kultura i mystetstvo: suchasnyy naukovyy vymir: materialy VII Vseukr. nauk. konf. mlad. vch., asp. ta mahistran.* / *M-vo kult. Ukrayiny ta inform. polityky ; Nats. akad. ker. kadriv kult. i mystets.* ; *Nauk. tov. stud., asp., doktor. i mlad. vch. (Kyiv, 02 lystopada 2023 r.)*. Kyiv : NAКККіМ, 2023. 239 s. S. 173–177. URL : https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5383/Tezy_02_11_2023_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y – page=173